

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 13.08.2025
Sayı: 5145

32646

Şenol SUNAT
Manisa Milletvekili
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasası'nın 98. maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. maddesi gereğince **Dışişleri Bakanı Sn. Hakan FİDAN** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 11.08.2025

Şenol SUNAT
Manisa Milletvekili

Azerbaycan ve Ermenistan'ın, iki yıldır müzakere edilen barış anlaşması Beyaz Saray'da imzalandı. Anlaşmayla Zengezur Koridoru ABD'ye devredildi. Böylece Zengezur Koridoru, stratejik bir hat haline geldi.

Koridor savaşlarının yaşandığı bir dönemde, Zengezur Koridoru hem Çin hem de Batı açısından son derece stratejik ve hassas bir dengenin merkezi konumuna ulaştı. Bu koridor aynı zamanda, Azerbaycan ve Türkiye'den Orta Asya'ya uzanan Doğu-Batı eksenli "Orta Koridor" ulaşım hattının kilit halkası haline geldi.

Koridorun hayata geçmesi, Rusya üzerinden geçen geleneksel ticaret rotalarına olan bağımlılığı azaltacak ve Süveyş Kanalı gibi deniz yollarına alternatif sunacak.

ABD'nin Ankara Büyükelçisi Tom Barrack, geçen ay kamuoyuna yansıyan açıklamasında koridoru kastederek iki ülkenin 32 kilometrelik yol için on yılı aşkın süredir anlaşmazlık yaşadığını belirtmiş ve ABD'nin bölgeyi 100 yıllığına kiralamasını teklif etmişti.

ABD'li yetkililer, Zengezur Koridoru'nda faaliyet göstermesi planlanan Amerikan şirketlerinin çeşitli ticari ayrıcalıkları garanti altına alacağını söyledi. Bu kapsamda yolun geçeceği toprağı kullanma hakkı ile üzerinde proje geliştirme olanakları ve işletmesi ABD'ye devredilmiş olacak. Yolun işletilmesiyle ilgili olası yasal süreçlerin denetiminde ise Ermenistan yasaları geçerli olacak.

Bu bağlamda, aşağıdaki soruların yanıtlanması kamuoyunun bilgi alma hakkı açısından önem arz etmektedir;

1. Azerbaycan-Ermenistan barışının Ankara'da değil de Vaşington'da imzalanması, Bakanlığınızın diplomatik başarısızlığı mıdır?
2. Zengezur Koridoru gibi stratejik geçişlerin dış aktörler eliyle şekillendirilmesi, Güney Kafkasya'da kalıcı barışı zedeleme ve bölgeyi yeni bir vekâlet çatışmasına sürüklenme riski taşımakta mıdır?
3. Zengezur Koridoru'nda Amerikan şirketlerine tanınacak ticari ayrıcalıklar Türkiye'nin; "Orta Koridor" stratejisini, ulaştırma ve ticaret vizyonunu ve bölgesel ekonomik çıkarlarını nasıl etkileyecektir?

4. Bakanlığınız koridora ilişkin kapsamlı bir fayda-risk etki analizi yapmış mıdır? Bu analizin sonuçlarını TBMM ile paylaşacak mıdır?
5. Türkiye'nin bu güzergâhta doğrudan paydaş olmasına rağmen sürecin ABD merkezli şekillenmesi, Türkiye'nin bölgedeki ulaşım projelerine yön verme kapasitesini ve egemen eşitlik ilkesini zayıflatma riski taşımakta mıdır?
6. ABD lehine 99 yıllığına bir işletme düzenlemesinde, Türkiye'nin rıza veya itiraz mekanizmaları hangi hukuki zemine dayanacaktır?
7. Koridor üzerindeki yasal süreçlerde Ermenistan mevzuatının geçerli olması, Türk şirketlerinin veya Türk taşımacılık unsurlarının hukuki güvenliği açısından bir risk oluşturmakta mıdır?
8. Ankara- Vaşington hattında Zengezur Koridoru konusunda bir mutabakat arayışı olmuş mudur?
9. İran'ın, Zengezur Koridoru üzerinden Azerbaycan'ın Nahçıvan bağlantısını kaybetmesi durumunda oluşabilecek jeopolitik kırılmalar hakkında Türkiye'nin değerlendirmesi nedir?
10. Koridorun ABD tarafından işletilmesi halinde, İran, Rusya ve Çin nezdinde Türkiye'nin pozisyonu nasıl algılanacaktır?
11. Zengezur Koridoru çevresinde İsrail, BAE ve ABD'nin faaliyetlerinin artması, Türkiye'nin bölgedeki hassas güvenlik dengeleri açısından nasıl bir senaryo öngörüsüne yol açmaktadır?
12. Zengezur'un ABD'ye devredilmesi, NATO ile Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) gibi bölgesel/uluslararası blokların Güney Kafkasya'daki varlıkları açısından nasıl bir anlam taşımaktadır?
13. Zengezur Koridoru'nun ABD kontrolüne devredilmesi sürecinde, Türk dünyasının ortak platformu olan Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) sürece dâhil edilmemesi nasıl değerlendirilmelidir?
14. Koridorun yalnızca Azerbaycan ile Nahçıvan'ı değil, aynı zamanda Türkistan coğrafyasını besleyen stratejik bir geçiş hattı olduğu dikkate alındığında, bu hatta doğrudan ilgisi ve üyeliği bulunan Türk Devletleri Teşkilatı'nın sürece kurumsal olarak katılması daha etkili ve meşru bir yol olmaz mıydı?
15. Bakanlığınız, bu hususta Türk Devletleri Teşkilatı'nın dışlanmasına karşı hangi girişimlerde bulunmuştur veya bulunmayı planlamaktadır?
16. Bakanlığınız bu gelişmelerin paralelinde Türkiye-Ermenistan sınırını açmayı planlamakta mıdır?